

Merkkipäiviä

Anni Japola

100 vuotta täytti hiljakkoin Anni J a p o l a, o.s. Komenen. Hän on syntynyt Kannaksen Vuokselassa. 35 vuotta sitten hän joutui evakkomatkalle Ilmajoelle, sieltä Kauhajoelle ja Euraan. Eurasta perhe palasi takaisin Karjalaan — Räisälään. 30 vuotta sitten uusi evakkomatka kulki Jalasjärvelle, Kauhajoelle, Euraan ja Kiukaisiin sekä v. 1949 Joutseon Soljalaan. Nyt Anni on vanhainkodissa.

Jussi Pyy

90 vuotta täytti taloustirehtööri Jussi P y y 19.10. 74 Helsingissä. Hän on käsitte karjalaisten järjestötoiminnoissa ja erikoisesti karjalaisessa työväenliikkeessä. Hän syntyi Viipurin Suurperolla muonamiehen poikana. Perheessä oli 8 lasta. Jussi toimi kartanoiden kuskipoikana, työmiehenä rautatehtaalla ja pienviljelijänä. Määrätietoisensa itseopiskelun ja tarmokkuuden ansiosta Jussi saavutti korkeita luottamustoimia työväenliikkeessä, osuusliikkeessä, kunnallisella ja poliittisella sektorilla koti-Karjalassa Viipurissa ja Viipurin maalaiskunnassa. Eduskunnan jäsenenä hän oli 1931—1951 pientä väliäikää lukuunottamatta. Hän edusti sosialidemokraattista näkemystä. Vapaussodan aikoina hän vas-

tusti kansalaisotaa ja aseisiin tarttumista. Jussi on värikäs sanankäyttäjä ja kantaa ottava kansalainen ja mieleltään lujaa karjalainen heimomies. Suomen Pienviljelijäin Liitto nimitti hänet Kuokan ritariksi v. 1960.

Antti Kukkonen

85 vuotta täytti 3. 10. -74 rovasti Antti Kukkonen Pielisensuussa. Hän on syntynyt Kontiolahdella. Paitsi pappina ja maanviljelijänä hän on ansiokkaasti toiminut maamme sekä poliittisessa että kulttuurielämässä. Hän oli pitkät ajat kansanedustajana ja useaan otteeseen opetusministerinä. Hän on saanut vanhalta talonpoikaissuvulta perintönä terveen järjen, suuren uutteruuden, rehellisyyden ja vaatimattomuuden. Hän on Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran kunniajäsen.

50 vuotta täytti pankkitarkastusviraston ylikokkaja Jussi L i n n a m o. Hän on syntynyt Viipurissa. Hänen sekä kotimainen että ulkomailla tapahtunut ammatillinen edistys on tunnettu. Mainitsemme, että hän on vuodesta 1970 toiminut Suomi-Seuran puheenjohtajana. Hän on tehnyt tutustumismatkoja Ruotsin, Yhdysvaltain, Kanadan ja Australian suomalaisten keskuuteen.

Jussi Linnamo

Vilho Paavilainen, toinen oikealta.

VILHO PAAVILAINEN 70 VUOTTA

Heinäkuun kuudentena päivänä täytti kauppias Vilho Paavilainen 70 vuotta. Hän on syntynyt Vienan Karjalassa, josta nuorena siirtyi Suomeen ja asettui asumaan Nurmijärvelle, missä harjoitti suuressa mitassa kauppaliikettä.

Vilho Paavilainen on ollut hyvin aktiivinen karjalaisuuden ja ennen kaikkea ortodoksisuuden vaalija. Hän ei ole tyytynyt vain koru- ja puheisiin, vaan on aina tarttunut asian ytimeen ja saanut paljon aikaan. Hyvin pitkään hän on toiminut Säätiö Väinölässä ja hoitanut siellä rahastonhoitajan tehtäviä niin, että varat ovat lisääntyneet. Hän on myös perustanut oman rahastonsa. Kun Domna-pirttiä aikaansaatiin Kuvajärvelle, niin Vilho oli mukana. Samoin Karjalan Sivistysseuran toiminta on aina ollut hänen sydäntään lähellä.

Sanotaan, että Suomen eduskuntaan on helpompi päästä kuin Helsingin ortodoksisen seurakunnan luottamustoimiin. Tämän on myös Vilho saanut kokea. Se ei ole häntä lannistanut, päinvastoin innostanut. Vilhon voimme lukea Helsingin ortodoksisen seurakunnan erääksi parhaaksi tukijaksi ja aikaansaajaksi viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana. Hän osti ja rahoitti nuorille leiriniemen, huolehti ja valvoi sen valmistumisesta toimintakykyiseksi keskuksiksi. Tämä työ oli vielä kesken, kun Vilho aukaisi kukkaronsa toiseen hyvään tarkoitukseen. Hän lahjoitti alkupääoman Ortodoksien asuntolaa varten. Asuntola on valmis ja suunnitellut sen laajentamista varten alkanee.

Kaikilla näillä teoillaan on Vilho osoittanut, mihin yksi ihminen voi pystyä, kun hän rakkaudella paneutuu asioihin ja osaa tehdä työtä välittämättä maallisista vastaanpanijoista. Toivotamme Vilholle jatkuvaa terveyttä ja voimia hoitaa päätökseen monet suuret tehtävänsä.

K. P.

91 vuotta täytti Stepan J e h k o n e n 27.10. 74 Valtimolla. Hän on kotoisin Suojärveltä.

90 vuotta täytti Ida K u i k k a, o.s. Turtiainen 20.11. 74 Pitkäkoskella. Hän on syntynyt Suistamalla.

85 vuotta täytti Marja P e s o n e n, o.s. Hodju, 2.11. 74 Tuusniemellä. Hän on kotoisin Impilahdelta.

50 vuotta täytti Jalmari O n o i l a 14.11. 74 Oulussa. Hän on kotoisin Suistamolta.

50 vuotta täytti 18.10. 74 kirjakauppias Paula K l e m o l a Iiomantsissa. Hän on syntynyt Kuujärvellä, joka on Aunuksen karjalaisasutuksen eteläisin lyydiä puhuva kylä Syvärin tuntumassa. Paula, Lyydin neitsyt solmi heimoavioliiton nuorena sodanaikaisissa olosuhteissa suomalaisen luutnantin, ekonomi Heikki Klemolan kanssa. Avioliitolla on ollut Korkeimman siunaus. On syntynyt nippu tyttäriä. Sekä Paula että Heikki ovat oman työnsä ohella osallistuneet voimallisesti karjalaisten perinteiden vaalimiseen, karjalaisen kulttuurin eri muotojen tallentamiseen, elävöittämiseen ja esilletuomiseen. Iiomantsin Runonlaulajan Pirtin synty ja vireä toiminta on ollut paljolti heidän työtään ja ansiotaan. Seuramme johtokunta onnitteli Paulaa sähköllä.

Paula on asunut ennen Iiomantsiin tuloaan Kuujärvellä, Lapualla ja Helsingissä.

Vuonna 1952 Klemolan perhe muutti Iiomantsiin. Täällä se on asunut Nuorajärvellä, Kalliovaarassa ja viimeiset 12 vuotta Iiomantsin kirkonkylässä.

Vuonna 1965 Paula Klemola perusti Iiomantsiin kirjakaupan yhdessä erään toisen yrittäjän kanssa. Myöhemmin kirjakauppa siirtyi kokonaan rouva Klemolan omistukseen.

Paula Klemola on toiminut marttatyössä koko Iiomantsissa oloajan. Hän on ollut Iiomantsin Kalevalaisten Naisten sihteerinä yhdistyksen perustamisesta saakka eli 11 vuotta. Niin ikään hän on Iiomantsin res.upseerinaisten johtokunnan jäsen ja rahastonhoitaja.

Paula Klemola, keskellä.

Eino A. Aaltio kuollut

Eino Aapo (Abraham) Aaltio

Tunnettu lakimies, varatuomari E. A. Aaltio kuoli 3.10. 1974 Helsingissä lähes 85 vuoden ikäisenä. Tämän Karjalan ystävän poismenon hetkellä on syytä erityisesti muistella hänen toimintaansa niinä kevään 1920 viikkoina, jolloin Karjalan valtiollinen itsenäistyminen oli lähempänä toteutumistaan kuin milloinkaan aikaisemmin — tai myöhemmin. Aaltion merkittävä panos karjalaisten omissa hallituksissa ja omissa parlamenteissa, maakuntapäivillä, on lyhyesti kirjattuna seuraavissa Lakimiesmatrikkelin (1939) henkilötiedoissa.

Aaltio, Eino Aapo (Abraham). S. 8.10. 1889 Keuruulla. Vanh. kauppias ja maanv. Viktor Arvid Aaltio (Andelin) ja Iida Ranta-aho. Puoliso Viena Ilona Sotavalta. Yliopp. Jyväskylän lyseosta 6.6. 1909. Suor. oikeust. 12.2. 1914. Ausk. Vaasan hovioikeuteen 17.2. 1914 ja Turun hovioikeuteen 16.9. s.v. Varatuomari 19.12. 1919. Nimit. Lammin ja Kosken piirin nimismieheksi 27.3. 1914, Jyväskylän piirin nimismieheksi 27.11. 1916 ja Keuruun piirin nimismieheksi 30.5. 1917. Saanut helmikuulla 1920 Vienan-Karjalan va. toimikunnalta kutsun järjestää oikeus- ja hallintolaitosta Vienan-Karjalassa ja laatinut sekä Karjalan ensimmäisille maakuntapäiville maaliskuulla 1920 Uhtualla jättänyt hyväksytyksi tulleen esityksen näissä asioissa samoin kuin Suomen lain sovittamisesta lainkäytössä Karjalan va. hallituksen alueella. Toiminut 1920 Karjalan va. hallituksen oikeusasainosaston ja poliittisen osaston esittelijänä sekä sihteerinä Karjalan toisilla maakuntapäivillä Vuokkiniemellä. Asianajajana Helsingissä 1.1. 1921—31.12. 1922, jolloin siirtyi samanlaiseen toimeen Tampereella. Helsingin kaupungin lastensuojelulautak. lakimies 1925—1928, Kansalaiskorkeakoulun sanomalehtiopin opettajana 1926—1929. Eduskunnan jäsen 1929. Suomen konsuli Duluthissa Minnesotan valtiossa Amerikan Yhdysvalloissa alkaen 15.9. 1930. Toiminut sanomalehti-oy. Hämeen Maan hallintoneuvoston puheenj. Suomalaisuuden liiton pääsihteeri 1929. Res.luutn. — V.R.4.

Kirjallinen toiminta: Toimittanut Karjalan va. hallituksen sanomalehteä Karjalan Vartia. Sanomalehti Hämeen Maan päätoimittaja 1924—1925. Julkaissut lukuisia kirjoitelmia muissa sanomalehdissä sekä kaunokirjallisia kuvauksia (Herpmannin pojat, 1928) ja osaksi myös omiin tutkimuksiin perustuvia kirjoitelmia Keuruun pitäjän asutuksesta ja vaiheista. Suomentanut A. Indreniuksen Keuruun pitäjän historian.

Varatuomari Aaltio palasi Amerikasta 1940 ja toimi sen jälkeen asianajajana Helsingissä. Maatalousministeriön asutusosaston virkamiehenä hän oli 1952—1956. Elämänsä loppuun asti hän ahkeroi erikoisharrastuksensa kotiseututyön ja -tutkimuksen parissa. Hän perusti useita kotiseutuyhdistyksiä ja julkaisi lukuisia Keuruuta ja Lempäälää koskevia historioitteja. Amerikassa olon aloitteita oli valkohäntäpeurakannan siirtäminen Suomeen. Hän oli ottanut osaa vapaussotaan, ja hän oli kapteeni myöhemmältä sotilasarvoltaan.

Eino Aaltion siunaustilaisuus tapahtui Lempäälän kirkossa 26. 10. -74. Suurikokoinen temppele oli lähes täynnä surevia omaisia ja ystäviä. Siunauksen toimitti rovasti/kirkkoherra Hannu Pietilä. Hänet haudattiin Keuruun vanhalla hautausmaalla sukuhautaan 27. 10. -74.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet:

Boris Peso

Isännöitsijä Boris P e s o kuoli Helsingissä 20.10. 74. Hän syntyi Viipurissa 29.10. 1901. Suku oli kotoisin Säämäjärveltä.

Koulunkäyntinsä päätettyään hän toimi kaupallisissa tehtävissä mm. Viipurin Makeisteollisuus Oy:ssä, Imatran Puutavara Oy:ssä, Enzo-Gutzeit Oy:ssä ja Waldhoff Oy:ssä. Hän oli mm. Karjalan Urheilijat ry:n perustajia ja osallistui usean vuoden Karjalan Laulun toimintaan.

Boris Peso oli vuosina 1944—1949 Kotkan ortodoksisen seurakunnan neuvoston jäsen ja kiinteistöjen isännöitsijä. Vuodesta 1954 hän toimi mm. Helsingin ortodoksisen seurakunnan valtuuston jäsenenä, neuvoston jäsenenä sekä erilaisten rakennustoimikuntien jäsenenä, sihteerinä ja eräiden seurakunnan omistamien kiinteistöjen isännöitsijänä.

Boriksen isä, Iivana Pesajev oli saapunut Viipuriin Aunuksesta, Säämäjärven pitäjältä. Hän perusti Viipuriin teepakkaamon, joka möi valmisteitaan laajalti ympäri Karjalan maakunnan. »Pesajevin tsuoju» oli tsaarinvallan aikana tunnettu myös rajantakaissa Karjalassa.

Martta O l k i n u o r a, o.s. Ruponen, kuoli 16.7. Hyvinkäällä. Hän oli syntynyt Aunuksessa 13.7. 1915.

Anna H a i d u k o f f, o.s. Setskin, kuoli 27.7. Helsingissä. Hän oli syntynyt Aunuksessa 11.9. 1891.

Mikko S a a r i kuoli hiljakkoin 72 vuoden ikäisenä Helsingissä. Hän oli kotoisin Vienan Kanalaisista ja oli vakaumuksellinen Karjalan vapauden puoltaja. Hän osallistui myös Vienan viimeiseen kansannousuun 1921—22. (H. M.)

Vilho K a s s a l a kuoli Kajaanissa 60 vuoden ikäisenä. Suremaan jäi vaimo ja kaksi poikaa. Heimosoturi Kassala oli kotoisin Uhtualta. Kertojamme lisää, että Kassalan isä murhattiin (teloitettiin) 18 muun karjalaisen miehen kanssa v. 1918 Vienan Suopassalmella englantilaisten komennossa olleen »otrjuadan» toimesta.

Risto H a a p a r i n n e kuoli 20.9. 74 Helsingissä. Hän oli syntynyt 15.1. 1903 Vienassa, Kiestingin pitäjän Suurijärven kylässä.

KÄYTÄ INVALIDIEN JOULUKORTTEJA

Raštava on edessä.

Räापys on muikku. Tiedätkö?

Muikku on tärkeimpiä sisävesien kalojamme. Paitsi järvialueillamme sitä tavataan myös Pohjanlahden pohjoisosissa. Nykyisin kalaa nimitetään muikkuksi useimmissa murteissamme. Hämeessä, suurimmassa osassa Savoia, Keski-Suomessa, Kainuussa, osassa Pohjois-Pohjanmaata ja Peräpohjolaa.

Muikku ei kuitenkaan ole vanhin tämän kalalajin nimityksemme. Prof. Veikko Ruoppilan erikoistutkimuksesta ilmenee, että kantasuomalaiset nimittivät muikkua räापykseksi. Sana räापys tunnetaan muikun nimenä vieläkin murteissamme: toisaalta Etelä-Karjalassa ja Savon kaakkoisosissa, toisaalta Peräpohjolan murteissa. — Lieneekö »räापys» käynyt markkinoilla huonomin kaupaksi kuin »muikku», joka tapauksessa muikku on laajalti syrjäyttänyt vanhan räापyksen, jonka äänneasu lienee merkinnyt sanalle arveluttavaa painolastia. Esim. Juvalla nimi vaihtui jo viime vuosisadalla, kuten näkyy vuodelta 1937 olevasta muistiinpanosta: »Muikku on uudempi kuin räापys. Se on syrjäyttänyt jälkimmäisen melkein kokonaan. Tämä on tapahtunut noin 50 vuotta sitten». Räापys-sanan sukulaisista mainittakoon Inkerin räापysi, karjalan kielen räापöi, riäpöi, vepsän räापuz ja viron rääbis, rääbus, rääbuskas.

Muikku-nimen käyttö esim. hämäläis-keskisuomalaisella alueella on kuitenkin melko vanhaa perua, koska sana jo 1500-luvulla on kulkeutunut täältä siirtolaisten mukana Vermlantiin. Täällä se ns. metsäsuomalaisien kielessä tarkoittaa »pikkukalaa».

Pohjois-Karjalassa muikun nimenä on muje, rajantakaissa vienalaismurteissa mujeh. Ilmeisesti sekä muje että muikku ovat samaa juurta kuin suomen sana muikea. Tuskinpa muikku sen muikeampi on maultaan kuin muutkaan